
Dokument zasedanja

B9-0498/2022

21.11.2022

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavi Komisije

v skladu s členom 132(2) Poslovnika

o izidu posodobitve Pogodbe o energetske listini
(2022/2934(RSP))

Emmanuel Maurel

v imenu skupine The Left

Resolucija Evropskega parlamenta o izidu posodobitve Pogodbe o energetski listini (2022/2934(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju načelnega dogovora o posodobljeni Pogodbi o energetski listini, ki je bil dosežen 24. junija 2022,
- ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila)¹,
- ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije, zlasti mnenja 2/15 z dne 16. maja 2017 o sporazumu o prosti trgovini med EU in Republiko Singapur², sodbe z dne 6. marca 2018 v zadevi C-284/16 (predhodna odločba o zadevi *Slovaška proti Achmea BV*)³, mnenja 1/17 z dne 30. aprila 2019 o celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu med Kanado ter EU in njenimi državami članicami⁴, sodbe z dne 2. septembra 2021 v zadevi C-741/19 (predhodna odločba o zadevi *Republika Moldavija proti Komstroy LLC*)⁵ in sodbe z dne 26. oktobra 2021 v zadevi C-109/20 (predhodna sodba v zadevi *Republika Poljska proti PL Holdings Sàrl*)⁶,
- ob upoštevanju odločitve Italije, da 1. januarja 2015 odstopi od Pogodbe o energetski listini,
- ob upoštevanju odločitve Poljske, da odstopi od Pogodbe o energetski listini,
- ob upoštevanju odločitve Španije, da odstopi od Pogodbe o energetski listini,
- ob upoštevanju odločitve Nemčije, da odstopi od Pogodbe o energetski listini,
- ob upoštevanju odločitve Nizozemske, da odstopi od Pogodbe o energetski listini,
- ob upoštevanju odločitve Francije, da odstopi od Pogodbe o energetski listini,

---

¹ UL L 243, 9.7.2021, str. 1.

² mnenje z dne 16. maja 2017, EU:C:2017:376.

³ sodba z dne 6. marca 2018, *Slovaška proti Achmea BV*, C-284/16, EU:C:2018:158.

⁴ mnenje z dne 30. aprila 2019, EU:C:2019:341.

⁵ sodba z dne 2. septembra 2021, *Republika Moldavija proti Komstroy LLC*, C-741/19, EU:C:2021:655.

⁶ sodba z dne 26. oktobra 2021, *Republika Poljska proti PL Holdings Sàrl*, C-109/20, EU:C:2021:875.

- ob upoštevanju odločitve Slovenije, da odstopi od Pogodbe o energetske listini,
  - ob upoštevanju odločitve Luksemburga, da odstopi od Pogodbe o energetske listini,
  - ob upoštevanju Sporazuma o prenehanju dvostranskih pogodb o naložbah med državami članicami Evropske unije, podpisanega 5. maja 2020⁷,
  - ob upoštevanju dejstva, da so na Medvladnem panelu za podnebne spremembe Pogodbo o energetske listini pred kratkim opisali kot „resno oviro za blažitev podnebnih sprememb“,
  - ob upoštevanju ocene načelnega dogovora o posodobljeni Pogodbi o energetske listini, ki jo je opravil visoki svet za podnebje, neodvisen organ, ki francoski vladi svetuje o podnebnih politikah,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. junija 2022 o prihodnosti evropske mednarodne naložbene politike⁸,
  - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker so bile EU in 26 od 27 držav članic (Italija je edina izjema od njenega odstopa) pogodbenice Pogodbe o energetske listini od leta 1994 oziroma 1995 in predstavljajo približno 50 % članstva;
  - B. ker je Pogodba o energetske listini naložbena pogodba, ki jo vlagatelji največkrat uporabljajo za tožbo držav, število primerov reševanja sporov med vlagateljem in državo pa vsako leto naraste; ker je bilo 1. junija 2022 v okviru Pogodbe o energetske listini sproženih 150 znanih arbitražnih postopkov za naložbe, od tega je bilo približno 70 % primerov arbitraže za naložbe znotraj EU;
  - C. ker je bilo vladam odrejeno ali so se strinjale, da bodo plačale več kot 57,2 milijarde USD odškodnine v zvezi s primeri iz Pogodbe o energetske listini; ker strokovnjaki ocenjujejo, da bi vrednost naslednjih sredstev za fosilna goriva, zaščiteneh s Pogodbo o energetske listini, do leta 2050 lahko dosegla 2,15 bilijona EUR;
  - D. ker je Sodišče Evropske unije v sodbi Komstroy pojasnilo, da se določbe o reševanju sporov med vlagatelji in državo v Pogodbi o energetske listini ne uporabljajo, kadar gre za spore znotraj EU; ker arbitri ne upoštevajo sodb Sodišča Evropske unije;
  - E. ker lahko države, ki so ratificirale pogodbo ali pristopile k njej, svoje članstvo prekinejo 12 mesecev po uradnem obvestilu o odstopu; ker se zaščita takoj konča za vse nove naložbe, naložbe, izvedene pred datumom odstopa, pa so zaščitene še 20 let; ker bi lahko države članice sklenile medsebojni sporazum, da bi zaobšle uporabo samoderogacijske klavzule pred odstopom;
  - F. ker je EU leta 2016 sprejela prenovljen model zaščite naložb in se odločila, da bo v okviru programa za reformo trajnostne naložbene politike reševanje sporov med vlagatelji in

⁷ UL L 169, 29.5.2020, str. 1.

⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0268.

državo nadomestila s sistemom sodišč za naložbe;

- G. ker je namen evropskega zelenega dogovora odgovoriti na izzive podnebnih sprememb in degradacije okolja; ker morajo k temu cilju prispevati vse politike EU, tudi naložbena;
- H. ker je cilj taksonomije EU olajšati prehod naložb iz netrajnostnih gospodarskih dejavnosti v dejavnosti, ki so potrebne za doseganje okoljske trajnosti oziroma natančneje podnebne nevtralnosti v naslednjih 30 letih;
- I. ker bosta za preprečevanje hudih podnebnih kriz potrebna pospešitev procesa postopnega opuščanja fosilnih goriv in hiter prehod na energijo iz obnovljivih virov;
- J. ker je vse več sodnih postopkov pred naložbenimi sodišči usmerjenih zoper okoljske ukrepe; ker države članice prejemajo tožbe v zvezi s podnebnimi politikami, postopnim opuščanjem fosilnih goriv in pravičnim prehodom;
- K. ker je klavzula o poštenu in pravični obravnavi materialna zaščita, ki se na splošno najpogosteje opira na arbitražo o naložbah in je bila uporabljena v 33 arbitražah na podlagi Pogodbe o energetske listini, v katerih je vlagatelj uspel, od skupno 36 znanih primerov (po podatkih navigatorja za reševanje naložbenih sporov Konference Združenih narodov za trgovino in razvoj);
  1. je seznanjen s prizadevanji Komisije od leta 2018 v zvezi z reformo zastarele Pogodbe o energetske listini; obžaluje dejstvo, da se pogodbenice Pogodbe o energetske listini upirajo tej modernizaciji; ugotavlja, da je Komisija predstavila prednosti prenovljene Pogodbe o energetske listini, ni pa predložila analize tveganja;
  2. meni, da končno besedilo posodobljene Pogodbe o energetske listini ni usklajeno s Pariškim sporazumom, evropskimi podnebnimi pravili ali cilji evropskega zelenega dogovora; meni, da je treba postopno opustiti vsa fosilna goriva, da bi izpolnili cilj Pariškega sporazuma glede omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C, in je prepričan, da vlade pri tem ne bi smele biti ovirane;
  3. obžaluje, da dogovorjena posodobitev ni v skladu s ključnimi elementi stališča, ki ga je Parlament sprejel junija 2022;
  4. ugotavlja, da se je doslej osem držav članic (Nemčija, Francija, Španija, Nizozemska, Italija, Poljska, Slovenija in Luksemburg), ki predstavljajo več kot 70 % prebivalstva EU, odločilo za odstop od Pogodbe o energetske listini;
  5. je seznanjen z dejstvom, da Evropski svet posodobljene Pogodbe o energetske listini ni odobril;
  6. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetske listini ohranja zaščito obstoječih naložb v fosilna goriva; meni, da je časovni okvir najmanj desetih let za postopno odpravo zaščite obstoječih naložb v fosilna goriva v nasprotju s podnebnimi cilji EU in bo oviral njihovo doseganje; želi spomniti, da je Parlament izrazil stališče, da bi morali s Pogodbo o energetske listini vlagateljem v fosilna goriva nemudoma prepovedati, da bi pogodbenice tožili, ker izvajajo politike za postopno opustitev fosilnih goriv v skladu z zavezami iz Pariškega sporazuma;

7. je zaskrbljen, ker za odpravo zaščite naložb v fosilna goriva ni določen jasen datum; ugotavlja, da utegne trajati veliko časa, da bodo tri četrtine članic ratificirale posodobljeno Pogodbo o energetski listini, in da je triletni časovni okvir, ki ga predlaga Komisija, nerealističen;
8. obžaluje, da so številne države članice EU, ki so podpisale posodobljeno Pogodbo o energetski listini, ohranile zaščito vlagateljev v fosilna goriva;
9. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini to zaščito razširja na naložbe v nove vire energije, ki v skladu s pravom EU štejejo za izrazito škodljive;
10. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini ne spreminja zastarelega mehanizma za reševanje sporov med vlagateljem in državo, čeprav je nezdržljiv s pravom EU in v nasprotju s politiko EU;
11. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini ne obravnava vprašanja prekomernih nadomestil v naložbenih tožbah ali prakse vlagateljev, da zahtevajo odškodnino za izgubo pričakovanega dobička;
12. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini vključuje standard poštene in pravične obravnave; je posebej zaskrbljen, ker vključena opredelitev poštene in pravične obravnave navaja upravičena pričakovanja vlagateljev kot razlog, da vlagatelji trdijo, da je prišlo do kršitve klavzule o pošteni in pravični obravnavi; ugotavlja, da je vključitev legitimnih pričakovanj kot samostojnega dejavnika, ki bi pomenil kršitev klavzule o pošteni in pravični obravnavi, zelo sporen in problematičen pristop, ki je v nasprotju s sedanjimi reformnimi trendi v zvezi s pošteno in pravično obravnavo;
13. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini vključuje standard posredne razlastitve; je zaskrbljen, ker bi lahko klavzula, ki zahteva, da morajo biti ukrepi javne politike nediskriminacijski, da bi bili izključeni iz opredelitve posredne razlastitve, ogrozila ciljno usmerjene ukrepe politike za prehod na čisto energijo, saj bo ta prehod zahteval določeno raven diskriminacije (tj. razlikovanja);
14. obžaluje, da posodobljena Pogodba o energetski listini ne skrajšuje trajanja samoderogacijske klavzule in bo 20 let po odstopu ščitila obstoječe naložbe; želi spomniti, da je Parlament izrecno pozval, naj se z novimi sporazumi bistveno skrajšajo samoderogacijske klavzule;
15. opozarja na nevarnost, da bo EU ostala pogodbenica Pogodbe o energetski listini, ko posodobitev ne bo uspešna, številne velike države članice EU pa se bodo odločile za odstop od pogodbe; opozarja, da bi bilo nesprejemljivo, če bi EU ostala pogodbenica stare pogodbe;
16. podpira sedem držav članic, ki so sledile zgledu Italije in se odločile za odstop od Pogodbe o energetski listini, druge pogodbenice pa poziva, naj jim sledijo;
17. poziva Komisijo, naj odpravi sedanjo pravno in politično zmedo ter ohrani enotnost in doslednost delovanja EU, tako da nemudoma začne usklajen odstop od Pogodbe o energetski listini; verjame, da bo Komisija nemudoma pripravila sporočilo za Parlament, Evropski svet in države članice o odstopu EU in njenih držav članic od Pogodbe o

energetski listini, ki ga bo predložila v odobritev Evropskemu svetu;

18. poziva Komisijo, naj državam članicam predloži spremenjen medsebojni sporazum, v katerem bo navedeno, da se Pogodba o energetski listini ne uporablja za spore znotraj EU, in bo jasno nevtraliziral uporabo samoderogacijske klavzule med pogodbenicami, ki na to pristanejo (vključno z vsemi državami zunaj EU, ki se želijo pridružiti); poziva države članice, naj ga nemudoma odobrijo;
19. zanika, da Parlament na kakršen koli način podpira sporazum, ki še naprej ovira podnebne ukrepe in zmožnost držav, da se soočijo s podnebno krizo in prehodom, in kateremu številne države članice, ki predstavljajo več kot 315 milijonov evropskih državljanov, nasprotujejo; izjavlja, da je Parlament pripravljen odobriti usklajen odstop od pogodbe;
20. poziva Komisijo, naj preneha financirati sekretariat energetske listine in vse dejavnosti, povezane s širitvijo Pogodbe o energetski listini;
21. poziva Komisijo, naj zaščito naložb v fosilna goriva izključi iz vseh pogodb EU o zaščiti naložb in spodbuja spremembo ali prekinitev dvostranskih pogodb držav članic o naložbah, ki še naprej ščitijo vlagatelje v fosilna goriva;
22. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Komisiji in Svetu.